Usvojila Skupština
Europskog foruma mladih

Kandersteg, Švicarska
7. - 8. studenog 2025.

Rezolucija

Zaštita neovisnih Nacionalnih vijeća mladih i jamčenje stabilnosti politike za mlade u Europi

Predlagatelji rezolucije: Mreža mladih Hrvatske (MMH), Vijeće mladih Litve (LiJOT) i Nacionalni forum mladih Bugarske (NYF).

Supotpisnici rezolucije: Vijeće mladih Cipta (CYC), Vijeće francuske zajednice mladih Belgije (FJ), Nacionalno vijeće mladih Malte (KNZ) Nacionalno vijeće mladih Srbije (KOMS), Nacionalno vijeće madih Slovenije (MSS), Nacionalno vijeće mladih Portugala (CNJ), Vijeće mladih Španjolske (CJE).

Pozadina i kontekst

Neovisnost nacionalnih vijeća mladih (NVM) diljem Europe pod neposrednom je prijetnjom, što zahtijeva hitno djelovanje na najvišim političkim razinama. Deseta konferencija ministara Vijeća Europe odgovornih za mlade (Valletta, listopad 2025.) eksplicitno je prepoznala ključnu ulogu NVM-a u jačanju demokratske participacije, osobito u kontekstu sužavanja prostora za djelovanje civilnog društva. Ministri su u sklopu donesene deklaracije[1] potvrdili svoju predanost očuvanju participacije mladih putem Vijeća Europe i nacionalnih inicijativa, naglašavajući da je poštovanje demokratskih prava mladih temelj demokracije.

Ova je briga utemeljena na stvarnim događajima: NVM-i odavno služe kao ključne platforme za demokratsku participaciju i zastupanje mladih ljudi diljem Europe. Okupljaju raznolike organizacije mladih, pružajući ujedinjeni glas koji potiče uključive mehanizme donošenja odluka. Međutim, posljednjih godina mnoga NVM suočavaju se sa značajnim prijetnjama za svoju neovisnosti i priznanje. U nekim slučajevima države su pokušale stvoriti ili odrediti paralelne strukture kako bi oslabile ili zamijenile NVM, kao što je to viđeno u Hrvatskoj, Srbiji, Ukrajini i Poljskoj. Osim stvaranja paralelnih struktura, NVM-i se suočavaju s višestrukim oblicima potkopavanja, uključujući nejasne pravne okvire koji omogućuju prijetnje brisanjem iz nadležnog registra, kooptaciju vodstva, medijske kampanje ocrnjivanja i taktike financijskog pritiska poput kašnjenja u financiranju ili isključivanja iz nacionalnih i EU programa na temelju pravnih nesuglasica. Takve sitaucije potkopavaju sposobnost mladih da budu učinkovito zastupljeni i ugrožavaju demokratsku participaciju mladih. Bez mjera zaštite i jasnog pravnog okvira, demokratska participacija mladih diljem Europe suočava se sa sustavnom erozijom.

Posljednja sveobuhvatna studija koja se bavila neovisnošću NVM-a provedena je prije više od dva desetljeća u sklopu pozicijskog dokumenta Europskog foruma mladih (YFJ) iz 2001. godine[2]. Europa je od tada svjedočila značajnim promjenama u političkoj kulturi i prioritetima financiranja, ali sustavno ispitivanje o stanju neovisnosti NVM-a uglavnom je izostalo. Nedavno istraživanje (2024. - 2025.) u sklopu projekta "Neovisnost vijeća mladih", koje je uključivalo vijeća mladih iz više od 20 europskih zemalja, pokazalo je da seneovisnost NVM nalazim pred sve većim i jačim izazovima, zahtijevajući hitnu političku pozornost.

Posljedice su razorne: kada se NVM-ima uskrati legitimitet ili resursi, mladi ljudi gube pristup bitnim participativnim mehanizmima, ograničavajući njihovu sposobnost utjecanja na javne politike koje utječu na njihove živote. To doprinosi smanjenju prostora za djelovanje civilnog društva, demokratskom nazadovanju i isključivanju mladih iz političkih procesa. Štoviše, participacija mladih često ostaje simbolična umjesto da je suštinska: NVM-i se često pozivaju na savjetovanja, ali im se pritom daje minimalan utjecaj na odluke, što smanjuje povjerenje u participativne mehanizme i potkopava moguće učinkovite ishode politika. Istraživanje YFJ-a više je puta pokazalo da smisleno sudjelovanje mladih vodi otpornijem demokratskom društvu i boljim ishodima politika koje se donose. Ipak, mladi ostaju značajno nezastupljeni u parlamentima, stranačkim strukturama i drugim tijelima za donošenje odluka, suočavajući se s preprekama u izbornom procesu i kao birači i kao kandidati, dok se prostor civilnog društva nastavlja smanjivati.

Istraživanje o mladima pruža ključnu empirijsku osnovu pri razvoju politika za mlade, osiguravajući da su odluke o politikama potkrijepljene reprezentativnim podacima, analizama i realnostima s kojima se mladi suočavaju. Istraživanja također pokazuju da interni organizacijski izazovi pojačavaju vanjske prijetnje za neovisnost NVM-a. Neki slučajevi centraliziranih struktura vodstva, uz nedovoljne razine transparentnosti i slabih mehanizama za utvrđivanje odgovornosti mogu narušiti povjerenje NVM-a i cjelokupnu organizacijsku otpornost. Nadalje, dugoročna nezastupljenost raznolikih demografskih skupina mladih, uključujući ruralne mlade, manjine i LGBTIQA+ zajednice, ograničava razinu uključivosti i legitimiteta NVM-a. Ovi unutarnji nedostatci u upravljanju moraju biti riješeni zajedno s vanjskim faktorima kako bi se osiguralo da NVM-i funkcioniraju kao istinski smislena reprezentativna tijela mladih.

Kao odgovor na ove višestruke izazove, Vijeće Europe usvojilo je Rezoluciju o referentnom okviru za perspektivu mladih[3], koja pruža model za integraciju perspektiva mladih u svim područjima kreiranja politika koja se tiču mladih. Ovaj okvir ima za cilj razviti politike koje su više usmjerene prema budućnosti i otpornije na buduće izazove, odražavajući potrebe mladih i odgovarajući na njihove trenutne i buduće izazove.

Ova rezolucija nastoji zaštititi NVM-e, osiguravajući njihovo priznanje, neovisnost i stabilnost kao nezamjenjivih aktera u sustavu politika za mlade. Jačajući njihovu ulogu, rezolucija se bavi trenutnim izazovima s kojima se suočavaju europske demokracije i jača sudjelovanje mladih u građanskom životu.

1 https://rm.coe.int/final-declaration-ministerial-2765-4580-6097-1/488028cf71
2 https://www.youthforum.org/files/2001-independent-NYCs.pdf
3 https://rm.coe.int/resolution-on-the-coe-reference-framework-on-a-youth-perspective-w-app/488028cf72

Politički kontekst

Uloga NVM-a već je priznata u nekoliko ključnih zakonodavnih okvira. Na razini Europske unije, Strategija EU-a za mlade 2019. - 2027. (Rezolucija Vijeća EU 2018/C 456/01[4]) eksplicitno potiče države članice da uključe NVM-e u sve faze Dijaloga EU-a o mladima (DEUM), dodjeljujući im vodeću ulogu u nacionalnim radnim skupinama (NRS). Slično tome, Preporuka Vijeća Europe REC(2006)1[5] poziva svoje države članice da poštuju specifičnost NVM-a, priznaju ih kao partnere u procesu razvoju politika za mlade i osiguraju njihovu slobodu izražavanja, autonomiju u postupanju i pristup relevantnim informacijama. Na razini Ujedinjenih naroda, participacija mladih promiče se kroz Strategiju UN-a za mlade (Youth2030[6]) i agendu Mladi, mir i sigurnost (u sklopu Rezolucije 2250 (2015)[7]), od kojih obje naglašavaju važnost priznavanja neovisnih organizacija koje vode mladi.

Odluka Europske komisije C(2025)3967[8] od 25. lipnja 2025. jasno definira NVM-e kao neovisne, reprezentativne organizacije koje vode mladi, a koje obično funkcioniraju kao krovne organizacije, okupljajući širok spektar organizacija mladih na lokalnim i regionalnim razinama, kao i pojedinačne mlade kako bi osigurale da raznolikost potreba i interesa mladih, kao i izazovi s kojima se suočavaju, budu učinkovito zastupljeni, čineći ih ključnim dionicima za uključive rasprave o politikama za mlade.

Sustav zajedničkog upravljanja Vijeća Europe pokazao je da suradnja između država članica i mladih gradi demokratičnija i uključivija društva, pri čemu NVM-i služe kao ključni partneri u ovom dokazanom modelu. Nadolazeća Europska povelja o sudjelovanju mladih u lokalnom i regionalnom životu dodatno naglašava podršku vijećima mladih na svim razinama upravljanja.

Načela navedena u Dekalogu međunarodnih organizacija vijeća mladih dodatno ističu ove zabrinutosti, naglašavajući potrebu za pravnim priznavanjem NVM-a kao službenih partnera u kreiranju politika za mlade, njihovom neovisnošću od političke interferencije države i zajamčenim dugoročnim institucijalnim javnim financiranjem dopunjenim raznolikim resursima. Usklađujući ovu rezoluciju s vizijom Dekaloga[9] o transparentnom upravljanju, unutarnjim mehanizmima kontrole te uključivoj mreži članstva, osigurava se da naši združeni zahtjevi odražavaju zajednički europski konsenzus o zaštiti demokratskih i održivih struktura koje vode mladi.

Ova su načela dodatno potkrijepljena nalazima sveobuhvatnog istraživanja u sklopu projekta "Neovisnost vijeća mladih", što uključuje prikupljene preporuke iz radnih skupina provedenih u svibnju 2025., a koje su dokumentirale trajne obrasce pravnih nejasnoća, financijske nesigurnosti i političkog miješanja u raznim europskim kontekstima.

Unatoč ovim obvezama, provedba istih diljem Europe ostaje nedosljedna. Dok neke države aktivno podržavaju i financiraju NVM-e, druge države potkopavaju njihov legitimitet ili ograničavaju njihov pristup procesima donošenja odluka. Stoga odgovornost leži na višim razinama upravljanja: države moraju osigurati institucionalnu podršku i priznanje, EU i Vijeće Europe moraju provoditi svoje postojeće obveze, a UN pružati sveobuhvatni okvir za promicanje sudjelovanja mladih globalno.

Strateška usklađenost

Ova rezolucija usklađena je sa Strateškim planom YFJ-a 2024. - 2028. godine[10] i njegovim Programom politika iz 2024. godine.[11] Strateški plan naglašava jačanje demokracije, zaštite prostora civilnog društva i sigurnosti da organizacije mladih djeluju bez političke interferencije. Plan obvezuje YFJ na zagovaranje za priznavanje NVM-a i međunarodnih nevladinih organizacija mladih te mobilizaciju kada je njihov legitimitet ugrožen.

Nadalje, Program politika naglašava važnost dugoročno otpornih demokracija, pozivajući na priznavanje i zaštitu neovisnih, demokratskih vijeća mladih na svim razinama. Također ističe potrebu za održivim mehanizmima financiranja kako bi se osiguralo da organizacije mladih mogu napredovati. Ova rezoluacija stoga nije izolirani zahtjev, već strateško jačanje dugogodišnjih prioriteta YFJ-a o demokraciji, sudjelovanju i pravima mladih.

Strategija sektora za mlade Vijeća Europe 2030.[12] identificirala je ključna načela, uključujući jačanje demokratske participacije, proširenje prostora civilnog društva za mlade, proširenje pristupu pravima i poboljšanje priznavanja i kvalitete rada s mladima diljem Europe. Ova su načela u skladu s načelima zaštite neovisnosti i stabilnosti NVM-a.

4 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:42018Y1218(01)
5 https://search.coe.int/cm?i=09000016805d8caa
6 https://www.un.org/youthaffairs/sites/default/files/2024-12/Youth2030_UN%20Youth%20Strategy_EN.pdf
7 https://press.un.org/en/2015/sc12149.doc.htm
8 https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupID=4004
9 https://mss.si/wp/wp-content/uploads/2025/06/A4-The-Decalogue-of-Independent-Youth-Councils-1.pdf
10 https://www.youthforum.org/files/231211-YFJ-StrategicPlan-24-28.pdf
11 https://www.youthforum.org/files/241210-Policy-Programme.pdf
12 https://rm.coe.int/youth-sector-strategy-2030-croatian-/1680b1b425

Preporuke

Europski forum mladih usvaja sljedeće preporuke:

- Poziva sve organizacije članice da aktivno podržavaju i pojačavaju glasove NVM-a koji se suočavaju s političkim pritiskom ili pokušajima potkopavanja njihovog legitimiteta.

- Poziva države članice da formalno priznaju i pruže održivo financiranje za NVM-e, osiguravajući njihovu neovisnost i pravo na autonomiju.

- Poziva države članice da uspostave eksplicitne pravne zaštitne mehanizme koje štite NVM-e od administrativnih opstrukcija, financijskih pritisaka ili javnog diskreditiranja, osobito kada izražavaju različita mišljenja ili osporavaju politike koje se donese.

- Potiče državne institucije da proaktivno surađuju s NVM-ima u procesima razvoja politike za mlade, osiguravajući smislen dijalog i uključivanje u procese donošenja odluka.

- Snažno inzistira da državne institucije jamče ulogu NVM-a u Dijalogu EU-a o mladima, kao što je navedeno u Strategiji EU-a za mlade 2019. - 2027.

- Poziva države članice da podrže demokratska prava mladih u izbornim procesima i da promiču njihovo sudjelovanje u demokratskom donošenju odluka, i kao birače i kao kandidate, kako je potvrđeno u Završnoj deklaraciji Desete konferencije ministara Vijeća Europe odgovornih za mlade.

- Poziva Vijeće Europe i Europsku uniju da prate i odgovaraju na slučajeve u kojima se NVM-i suočavaju s prijetnjama njihovom priznavanju, autonomiji ili funkcioniranju.

- Potiče razvoj istraživanja o mladima kao temelj za politiku za mlade utemeljenu na dokazima, osiguravajući da su odluke koje se tiču NVM-a informirane obilnim podacima i stvarnostima s kojima se mladi suočavaju.

- Poziva NVM-e da ojačaju unutarnje upravljanje kroz transparentne procese donošenja odluka, decentralizirane strukture vodstva, snažne mehanizme za utvrđivanje odgovornosti i proaktivni doseg do nezastupljenih skupina mladih, osiguravajući smislenu uključivost, demokratsko funkcioniranje i kvalitetno zastupanje mladih na svim razinama upravljanja.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

EYF
european youth foundation
fonds européen pour la jeunesse

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Europski forum mladih financiraju Europska unija i Vijeće Europe. Izražena gledišta i mišljenja su isključivo autorova i ne odražavaju nužno stavove Europske unije, Vijeća Europe ili Europske zaklade za mlade. Ni Europska unija ni bilo koji drugi donator ne može se smatrati odgovornim za njih.